

МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД

ЗА 2025 Г.

**ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ
ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ**

НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В административно - териториален план област Ямбол се състои от пет общини - Ямбол, Елхово, Стралджа, "Тунджа" и Болярово. За изготвяне на областния доклад са използвани следните обобщени данни от предоставените общински доклади за 2025 г.:

1. Община Ямбол

а. Брой на населението по етнически групи

Според последните данни, населението на община Ямбол включва българи, турци и роми. По данни на НСИ от преброяването през 2021 г. българската етническа група обхваща **90.4 %** от лицата, отговорили на въпроса за етническа принадлежност, ромите – **7,1 %**, турската етническа група обхваща **1.0%**, други етнически групи са **0.8%**. Лицата, които не могат да се самоопределят, са **0.1%**, а тези които не желаят да отговорят - **0.5%** от населението в община Ямбол.

б. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината

Жилищните квартали с концентрирано ромско население на територията на община Ямбол са обособения район между улиците „Чая“, „Тимок“, „Огоста“, „Преслав“, „Амбарица“, „Витоша“, „Марица“, „Сакар планина“, „Стидовска“, „Тича“, „Въча“, „Тополница“, „Места“, „Росица“, „Вит“, „Река Черна“, „Крайречна“, „Ямболска стачка“, „Абланово“, „Балкан“, „Георги Кондолов“, „Акация“. Също и в кварталите „Райна Княгиня“ и ж.к. „Георги Бенковски“.

в. Брой експерти работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни/образователни/трудова медиатори или други - 3 здравни медиатори, 8 образователни медиатори, 1 младежки медиатор и 1 трудов медиатор.

Дейността на здравните медиатори е свързана с:

д. Налице е взаимодействие между община Ямбол и НПО, които работят в сферата на интеграцията:

- **Областната организация на Български червен кръст** – Ямбол, през 2025 година, реализира проект „Топъл обяд“ за социално слаби деца, финансиран от Партньорска мрежа за благотворителност на БЧК и Община Ямбол. Участват ученици от 7 ямболски училища - до 75 деца, отговарящи на определените условия.

- **Участие по проект „Интеркултурна академия за гражданско участие и толерантност“** към Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“ и училища на територията на Община Ямбол работят по подхода „Връстници обучават връстници“.

- **Младежка фондация „Арете“** реализира проекти съвместно с ПГЛПЕХТ - гр. Ямбол. Проект „UNIYOUTH“ – дава нови възможности за високи постижения в образованието на ученици от ромски произход. Проектът се финансира от **фондация УниКредит, Call for Education** – България и Румъния и е в партньорство с МФ „Арете“;

- Всяка година ДГ „Пролет“ получава дарения от **НПО Сдружение „Верният настойник“** – Бургас.

е. Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнение на плана за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване:

- Няма изградени структури и механизми, с които да се осигури реално участие на ромите в мониторинга на изпълнението на планираните дейности и постигнатите резултати от тях. Не са предвидени дейности, с които ромите да участват във вземането на решенията по въпроси, които се отнасят до тяхната общност. Предимно се разчита на предоставянето на услуги за ромите, като се изпуска важният аспект - да се работи за подобряването на социалния капацитет на местно ниво, което би довело до по-добри взаимоотношения, както вътре в ромската общност, така и на ромите с другите членове на местното общество.

- Предложения обхващащи основни задачи при изпълнение на плана:

1. Предоставяне на възможност за активно участие на ромските общности в разработването и прилагането на политиките и програмите за социално включване, с цел да се гарантира тяхната ефективност.

2. За реализирането на успешна интеграция на ромската малцинствена група, е необходимо да се анализира актуалната ситуация и да се заложат дейности, като основни цели в общинската стратегия и планът за действие към нея.

3. Чрез съвместни усилия и координирани действия от страна на институции и партньори да се решават проблемите в областта на образованието, заетостта, достъпа до жилище, здравеопазването, сигурността, превенция на престъпността, достъпа до социални услуги.

f. Общинският план за интеграция на ромите е включен в Плана за развитие на общината.

2. Община Елхово

а. Брой на населението по етнически групи:

Според официалните данни от НСИ населението на община Елхово е 13 272 души.

По отношение на етническата му структура то е :

/в души/

Лица отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност		13 272
✓ Разпределени по етническа група	българска	11 269
	турска	35
	ромска	1 061
	други	203
Не мога да определя		15
Не желая да отговоря		55

По данни от ГРАО – Елхово към 15.10.2025 г. населението на община Елхово за 2025 г. е 14 522 души, няма данни за самоопределили се граждани като роми.

б. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината:

В населените места, където има население от ромския етнос има обособени жилищни квартали, които са в границите на регулацията. Има закупени жилища и извън

тези квартали. Незаконособразните постройки/жилища на територията на общината са приблизително 10 % , като 9 % от тях се намират в местата (ромска махала), населени с концентрирано уязвимо, в това число ромско население.

с. Брой експерти работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни/образователни/трудова медиатори или други:

Определени са 2 експерти за работа по етническите и интеграционните въпроси в Община Елхово.

d. Съгласно Общинския план за интеграция на ромите, не са налични съвместни взаимовръзки между община Елхово и НПО, които работят в сферата на интеграцията.

e. Местната ромска общност е ангажирана с изпълнението на плана, чрез предоставената ѝ възможност за участие в обществени обсъждания и прояви.

f. Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнение на плана за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване: Трудностите при изпълнение на дейностите заложи в плана са, че голяма част от ромите са нискообразовани, не разпознават ползите от проведените срещи, дискусии и кампании, липсва статистика и данни, касаещи само ромското население

g. Общинският план за интеграция на ромите не е включен в Плана за развитие на общината.

3. Община Стралджа

a. Брой на населението по етнически групи:

Населението на община Стралджа по постоянен адрес, по данни към 31.12.2025 г. е 11 860, а населението по постоянен адрес към 31.12.2025 г. само на град Стралджа е 6 563. В ГРАО няма данни за самоопределили се граждани като роми.

Продължава тенденцията част от хората от ромски произход да се самоопределят като българи, турци и др. От отговорилите на доброволния въпрос за етническа принадлежност в община Стралджа, при преброяването на населението през 2021 г., от българската етническа група се самоопределят 78,7% от населението на общината (90,4% за област Ямбол). Ромският етнос към 07.09.2021 г. е 17,9 %, според самоопределиеното на лицата (съсредоточени основно в град Стралджа, с. Лозенец, с. Зимница), а турската етническа група към 07.09.2021 г. са се самоопределили 1,6 %.

b. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината: В град Стралджа има обособени два ромски квартала.

с. Създадена е възможност на ромите да участват във всички процеси, които се отнасят до тяхното собствено развитие и определяне на присъствието им в обществото, в различните сфери на икономиката, културата, образованието и общественно-политическото пространство, но процесите на урбанизация не водят към възприемане и присъединяване на универсалните стандарти на живот в обществото от тяхна страна.

d. Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнение на плана за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване: Много роми страдат от крайна бедност, безработица, ниско ниво на образование, неадекватни жилищни условия, лошо здравеопазване и благосъстояние. В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито деца рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затворения цикъл, е необходима

комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца.

4. Община Болярово

а. Брой на населението по етнически групи:

По данни на ТСБ към 07.09.2021 г.: население на общината – 3 118 души, от които 251 самоопределили се като роми.

б. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината:

В етническо отношение населението на общината е сравнително еднородно, с преобладаващо българско население.

в. Брой експерти работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни/образователни/трудова медиатори или други:

В община Болярово работят 1 началник отдел „ОСДКЗВС и МД“, 1 специалист и 1 здравен медиатор.

г. Да се посочи дали е взаимодействие между община и НПО, които работят в сферата на интеграцията и в какво се изразява - важен фактор за изпълнението на общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

д. Да се посочи дали и как местната ромска общност е ангажирана с изпълнението на плана - чрез разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на общинско ниво като част от общинската програма за развитие.

е. Да се опишат конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнение на местните планове за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване - тежката икономическа ситуация в района - безработица, водеща до намаляване на доходите, жизненото равнище, покупателна способност и стандарт на живот

ж. Общинският план за интеграция на ромите е включен в Плана за развитие на общината.

5. Община „Тунджа“

а. Брой на населението по етнически групи:

Към 31.12.2025 г. жителите на община „Тунджа“ по постоянен адрес са 20 051 души, от тях 16 532 с настоящ адрес в населено място, 357 с настоящ адрес в населено място на общината и 3 162 с настоящ адрес извън общината.

Жителите по настоящ адрес са 23 247 души, от тях 16 532 с постоянен адрес в населеното място, 357 с постоянен адрес в населено място на общината и 6 358 с постоянен адрес извън общината. Родените деца са 199 с постоянен адрес на територията на общината, през изминалата година

Ежегодно през м. януари се осъществява приемането на трите вида регистри – за раждане, брак и смърт, като след приключването им за 2025 г., започва съхранението им в административната сграда на община „Тунджа“.

в. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината:

Лицата от ромската етническа група са разпределени териториално във всички общини на област Ямбол. Сред трите основни етнически общности най-висок е дялът при ромите – 32,6 %, следван от турската етническа група – 15,9 % и най-нисък при българската общност – 10,4 %.

1. Областен съвет по етнически и интеграционни въпроси - брой заседания, обсъждани теми – За 2025 г. не са провеждани заседания на Областния съвет по етнически и интеграционните въпроси.

2. Брой на експертите, работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни, трудови, образователни медиатори или други - В Областна администрация Ямбол работи 1 специалист по етническите и интеграционните въпроси.

II. ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО ПРИОРИТЕТИ

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Община Ямбол

В град Ямбол функционират 20 учебни заведения, чрез които се реализира равнопоставен достъп до образование за всяко дете, независимо от неговата социална или етническа принадлежност, в т.ч. извънкласни дейности. Представени са всички образователни степени и във всяка една от тях има образователни институции с традиции за качествено образование. Образователната инфраструктура в община Ямбол е съставена от обекти за предучилищно, общо, професионално средно образование, както и специализирано такова.

През учебната 2024/2025 г. на територията на община Ямбол функционират 9 детски градини, като някои от тях са с повече от 1 сграда за провеждане на обучение, възпитание и социализация на децата.

Подкрепа за личностно развитие в детски градини и училища:

- В ДГ „Пролет” функционират 12 групи - 2 яслени и 10 градински. Има 30 деца, разпределени в 10 възрастови групи от 3 до 7 годишна възраст и 50 деца на възраст от 10 месеца до 3 годишна възраст, разпределени в 2 яслени групи, които не владеят български език. Ранното оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения се извършва на децата на възраст от 3 до 3 години и 6 месеца при постъпването им в детската градина от трима обучени педагогически специалисти. Оценяването се извършва чрез скрининг тест за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения. Провежда се индивидуално за всяко дете с писмено съгласие на родителя след информирането му за начина на провеждане. През месец април 2025 година е проведен скрининг тест на 8 деца, а през месец октомври на 46 деца, като резултатите от

теста се използват единствено за определяне на дейности за подкрепа за личностно развитие на детето и достъп до тях имат само учителите в групата и педагогическите специалисти, които са извършили оценяването и работят с детето, както и неговите родители. През 2025 година е осигурена допълнителна подкрепа за личностно развитие на 9 деца със специални образователни потребности.

ДГ „Пролет“ е член на **мрежата РЕЙН** за ранно детско развитие в ромската общност в България, а директорът е член на Консултативния съвет на **Мрежата РЕЙН**.

Проект „Силен старт“ – 10 учителя работят с деца от различна възраст – допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи; 2 учителя работят с деца в сформирани групи за занимания по интереси.

Провеждане на интензивна работа с родители на деца от уязвими групи за формиране на положителни нагласи спрямо образователния процес и изграждането на мултикултурна образователна среда.

Четири пъти през годината ДГ „Пролет“ инициира кампании за почистване на района на ДГ „Пролет“. Включват се много деца и родители от квартала, Община Ямбол, организира извозването на събраните отпадъци.

Всяка година ДГ „Пролет“ получава дарения от **НПО Сдружение „Верният настойник“, Бургас**; Дарение от издателство Клет България.

В годишния план на детската градина всеки месец са включени съвместни дейности с родителите – тренинги, работилници, спортни състезания и др.

Провеждане на ежемесечни беседи, дискусии и разговори с децата и родителите по Плана за здравно образование.

Провеждане на значими празници и развлечения в детската градина като важна част от гражданското образование.

- В СУ „Св. Климент Охридски“ – Ямбол, всички дейности, насочени към образователна интеграция на учениците от малцинствен етнически произход са в съответствие на националната интеграционна политика. През 2025 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ – Ямбол, чрез разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението, отпаднали от училище /предимно завърнали се от чужбина/ се работи активно с цел реинтеграция в образователната система.

Приоритетни направления за действие в СУ „Св. Климент Охридски“ – Ямбол:

- Здравни беседи в часа на класа и в учебни дисциплини;
- Разговори с учениците, индивидуални срещи със семействата на учениците;
- Предоставяне на допълнителна краткосрочна подкрепа за личностно развитие на деца/ученици с обучителни затруднения;
- Включване на деца от ПГ в група по **проект „Силен старт“**;
- Включване в групи за допълнително обучение по **проект „Успех за теб“**;
- Участие в НП **“България - образователни маршрути”** с цел опознаване на родината;
- Кариерно ориентиране на учениците от IV до XII клас за мотивиране и насочване за продължаване на образованието;
- Мотивиране на деца от ромски произход с изявени дарби, чрез допълнителни занимания;

• Прилагане на Иновативни модели и практики. Училището участва в НП „Иновации в действие“.

В Професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов“ град Ямбол приблизително 4% от учениците са от ромски произход. В ПГТ „Алеко Константинов“ – Ямбол са разработени следните програми:

„Програма за превенция на ранното напускане на училище“; „Програма за предоставяне на равни възможности за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи“; „Програма за повишаване на грамотността на учениците“.

- За реализиране на професионалното образование в ПГТ „Алеко Константинов“, производствените практики се провеждат в реална работна среда във фирми, с които гимназията има сключени договори в областта на ресторантьорството, туризма, хотелиерството и хранителните технологии, логистични и спедиторски фирми. Успешно е реализиран проект: „Мобилност с цел обучение/практика“; Както и обучение по програма „Еразъм+“.

- ПГ по ПСТТ „Н. Й. Вапцаров“ – Ямбол през 2025 година се обучават 280 ученика, дневна форма на обучение, от трите основни етноса в Република България. Гимназията се стреми да предприема мерки и провежда политики по превенция и ограничаване на отпадането от училище, като основната цел е завършването на средно образование, получаването на степен на професионална квалификация и свидетелства за правоспособност, които да осигурят на ученици конкурентоспособност на пазара на труда.

Предлага се възможност на прекъсналите обучението си лица да продължат образованието си и да получат професионална квалификация в задочна и самостоятелна форма на обучение. В тези форми на обучение 80 % от обучаваните са от ромски етнически произход.

По календарния план за час на класа учениците изучават празниците на различните етноси в България, като на пример: Празниците Байрям, Банго Васил и Коледа. Специално внимание заслужават отбелязване на дати като: ден на толерантността, деня на розовата фланелка и др., които възпитават в дух на толерантност и взаимно разбиране. Взимат участие в конкурси за рисунки и приложно изкуство, есе, мултимедийна презентация, на тема „Будителите на Ямбол“, „Кукерландия“, „ПОДАЙ РЪКА, СПАСИ ЖИВОТ“ и др.

По Проект „Успех за теб“ - се работа с родители с образователен медиатор.

В гимназията функционират 8 групи по интереси, като три от които са сформирани по НП „Заедно в изкуствата и спорта“.

- Професионална гимназия по лека промишленост, екология и химични технологии – гр. Ямбол /ПГЛПЕХТ/ В гимназията се осигурява непосредствен и непрекъснат достъп до образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст чрез дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Осъществяват се допълнителни модули по български език за ученици, чийто майчин език е различен от българския, с цел преодоляване на затруднения.

- **Взаимодействие с Неправителствени организации**

- Участие по проект „Интеркултурна академия за гражданско участие и толерантност“ към Център за междуетнически диалог „Амалипе“, чрез подхода „Връстници обучават връстници“

- Участие по програма към Младежка фондация „Арете“ – България, съвместно с фондация „Тръст за социална Алтернатива“ – „Равен шанс достъп до средно образование – политики и практики. Програмата включва покриване на транспортни разходи на ученици и подготовка за явяване на ДЗИ по БЕЛ.

- Участие по проект **UNIYOUTH – НАСЪРЧАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ В ОБРАЗОВАНИЕТО НА УЧЕНИЦИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД** към Младежка фондация „Арете“.

Работа по проекти и Национални програми:

- Проект „Успех за теб“;
- Участие в Национална програма „Заедно в изкуствата и спорта“;
- Национална програма „Иновации в действие“, Модул „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“;
- Програма „Еразъм+“.

Гимназията включва родителите в училищния живот, чрез създаден родителски клуб, който участва в организирането и реализирането на различни инициативи: спортни турнири, „Не на тормоза“, състезание по БДП, дебат за толерантността, благотворителни базари.

- **Професионална гимназия по земеделие „Хр. Ботев“** - активно работи в посока премахване на социалните пречки, ограничаващи записването на ромски ученици като осигурява:

- Безплатен транспорт
- Провеждане на учебна и производствена практика за учениците от 11-ти и 12-ти клас в реална работна среда в сътрудничество със земеделски фирми-партньори на ПГЗ, по проект „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, по проекти на програма Еразъм+“;
- Предоставя различни видове стипендии, които да повишават мотивацията за учене на учениците и от малцинствените групи;
- Предлага самостоятелна форма на обучение.

Създадени са групи по проект „Успех за теб“ за допълнително обучение по БЕЛ за ученици от уязвими групи, в това число роми от 10-ти и 12-ти клас за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание. Към училището са създадени и кукерска и коледарска група.

ОбУ „Д-р П. Берон“

Училището работи по проектна дейност по интереси. Организирант се екскурзии, с цел опознаване на българската история и култура. Провеждат се мероприятия с родители и деца. Отбелязва се Банго Васил и други празници свързани с ромската традиция.

Осъществява се обмен на ценности на базата на културното многообразие. Учениците разучават нови песни, запознават се с традициите на другите етноси.

ОУ „Йордан Йовков“

В основно училище „Й. Йовков“ е изготвена Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Основните дейности в Стратегията са насочени към превенция на отпадането и задържането на ромските деца в училище.

Община Елхово

Структурата на училищната мрежа на територията на община Елхово включва четири основни училища, една профилирана гимназия, две професионални гимназии, един център за специална образователна подкрепа, две детски градини, обособени в три бази и четири филиала към тях, един Център за подкрепа за личностно развитие - общински детски комплекс. Значителна част от учебните заведения са концентрирани в град Елхово.

Всички детски и учебни заведения на територията на общината работят активно в посока интегриране на децата и учениците от малцинствените групи към училищния живот.

През 2025/2026 учебна година на територията на община Елхово в училищата се обучават 35 деца със специални образователни потребности, като 13 от тях са интегрирани в общинските училища.

Изпълнени са мерки и дейности за повишаване на енергийната ефективност на всички общински училища на територията на град Елхово. Осигурен е безплатен транспорт на 179 ученици /за 2024 година са били 149/ по междуселищната транспортна мрежа подлежащи на задължително обучение от съседните населени места на територията, на които няма училище. Средствата за пътуване на учениците за междуселищен транспорт по установените транспортни схеми са обезпечени от държавния бюджет.

На 15 деца от подготвителните групи, на 269 деца на 5 и 6 години и на 416 ученици от 1 – 4 клас се осигурява закуска, мляко, плодове и /или зеленчуци/. Изразходените средства за 2025 г. са в размер на 144 900 лв.

През 2025 г. родителите не дължат такси за ползване на детска градина.

Община Стралджа

На територията на община Стралджа функционират четири училища, като две от тях се намират в общинския център. През учебната 2025/2026 година към 31.12.2025 г. в тях се обучават общо 911 ученици.

В община Стралджа функционират 2 детски градини, намиращи се в общинския център, с изнесени групи към тях в с. Зимница, с. Войника, с. Лозенец и с. Първенец. За същия период, в детските градини на територията на община Стралджа са обхванати 357 деца.

В образователните институции са създадени условия за осъществяване на приобщаващо образование, което се изразява в прилагането на диференциран и индивидуализиран подход към децата и учениците, включително от уязвими групи, в това число роми, чрез компенсиране на затрудненията при усвояването на учебното съдържание, липсата на мотивация и трудностите при завършване на клас, етап или степен на образование. Прилагат се мерки и за развитие потенциала на онези от тях, за които майчиният език е различен от българския и които не владеят добре български език.

В образователните институции на територията на община Стралджа са реализирани следните проекти и национални програми, в които са включени деца и ученици от малцинствените групи:

- НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“;
- НП „Заедно в изкуствата и в спорта“;
- НП „България – образователни маршрути“;
- НП „Без свободен час“;
- НП „Без агресия за сигурна образователна среда“;
- НП „Заедно за всяко дете“;
- Проект „Успех за теб“;
- Проект „Силен старт“;
- Занимания по интереси.

Интеграцията на ромите и на другите български граждани в неравностойно положение, принадлежащи към други етнически групи е активен двустранен процес на социално включване, насочен към преодоляване на съществуващите за тях негативни социално–икономически характеристики и последващ просперитет в обществото.

От месец октомври 2023 г. до месец октомври 2025 г. в общината се реализира проект „Бъдеще за децата на община Стралджа“. Основната цел на проекта е на територията на общината да бъде приложен комплексен модел на предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги, включително в домашна среда.

Община Болярово

В община Болярово функционират две училища - в гр. Болярово и в с. Стефан Караджово, и една детска градина в гр. Болярово с два филиала в селата Воден и Стефан Караджово.

В тях се обучават деца и ученици през учебната 2024/2025 г. както следва:

№	ДГ/училище	Общ брой деца/ученици	От тях роми
1.	ДГ „Здравец“ и филиали - Болярово	77	69
2.	ОУ „Стефан Караджа“ - с. Стефан Караджово	42	42
3.	СУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Болярово	150	116

Приоритет в работата с деца в задължителна предучилищна подготовка и обучение е пълно обхващане на децата от ромски произход. През последните години няма необхванати в предучилищното обучение и възпитание деца от ромски произход.

При провеждане на училищни и общински мероприятия и празници се привличат и участват всички ученици, в т.ч. и самоопределилите се като роми. Участие в олимпиади, състезания и други мероприятия на училището на общинско, областно и национално ниво.

В училищата се отбелязват всички български празници и обичаи, както и такива от календара на ромския етнос. Редовно се организират посещения в библиотека, екскурзии до близки исторически и археологически обекти, участия на конкурси и инициативи.

Включват се децата от ромски произход в извънучилищни дейности – общината ежегодно финансово поддържа функционирането на детски танцов състав с участие на ромски деца от двете училища.

Участие на деца роми в проекти от ОУ „Стефан Караджа“ с. Стефан Караджово и СУ „Д-р. Петър Берон“ гр. Болярово:

➤ „Занимания по интереси“. Извънучилищните заниманията по интереси развиват интегрирането на ключовите компетентности, възпитанието в ценности, патриотичното, гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното възпитание, насърчаването на иновациите и креативното мислене на учениците.

➤ „Успех за теб“. Целта е да разгърне потенциала за личностно развитие на учениците с цел трайното им приобщаване в училищното образование и подобряване на образователните им резултати.

➤ Проект „Топъл обяд“. Той е партньорски проект между Община Болярово и БЧК-Ямбол.

➤ През учебната 2024/2025 година няма отпаднали деца.

Отчитайки трудностите и спецификата на работата с ромските ученици чрез многобройните дейности, мероприятия и проекти се работи по обхващане и задържане на учениците в училище, но все още не може да се говори за интегриране на ромите по отношение на характера, манталитета, навиците, ценностната и морална система. За това се изисква комплексна отговорност от страна на образование, здравеопазване, социална и културна сфера.

Участие на деца роми в проекти от ДГ “Здравец“ и филиали

➤ „Силен старт“ в Детска градина „Здравец“ и филиалите в община Болярово. През учебната 2025/2026 година продължава изпълнението на дейностите по проект BG05SFPR001-1.003-0001. В рамките на дейност 4.1. по проекта се осъществява допълнително обучение по български език за деца в предучилищна възраст.

➤ Проектът „Силен старт“ е важна част от усилията на местните власти за осигуряване на равни възможности за всички деца в община Болярово и за тяхното успешно бъдеще в образователната система.

➤ Проект на тема „Безопасно движение по пътищата“. Инициативата има за цел да запознае децата с правилата за движение по пътищата чрез практическо обучение, наблюдение и игра. В детската градина е изградена нова вътрешна тренировъчна площадка, оборудвана със светофар, маркировка, пътни знаци, детски велосипеди. Така децата могат да упражняват правилата в среда, максимално близка до реалната пътна обстановка.

Община „Тунджа“

През учебните 2024/2025 и 2025/2026 години на територията на община „Тунджа“ предучилищно образование се осъществява в 5 детски градини, като към тях са разкрити целодневни детски групи в други 12 населени места на територията на общината.

В общинските детски градини през отчетния период са сформирани общо 29 групи, в т.ч. 3 яслени групи. В детските градини, в които няма разкрити яслени групи се осигурява прием на деца, навършили 2 години.

Сформирани са 2 полудневни подготвителни групи – по една, в общинските училища НУ „Васил Левски“ - с. Завой и ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Веселиново.

Общо в общинската система на предучилищното образование (5-те детски градини и 2-те училища с подготвителни групи) към 01.01.2025 г. са обхванати 580 деца, в т.ч. - 41 в яслени групи, а към 31.12.2025 г. – 589 деца, в т.ч. - 44 деца в яслени групи.

Със статут на средищни са общо 5 детски градини и групи към тях и 7 училища.

Броят на учениците в дневна форма на обучение през 2024/2025 г. е общо 955, а през учебната 2025/2026 г. към 31.12.2025 г. е 960 ученика.

В Списъка със защитените детски градини и защитените училища в Република България за 2025/2026 са включени Детска градина „Звезда“ - с. Скалица, целодневни детски групи в с. Бояджик, част от Детска градина „Звезда“ и 2 училища Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик и Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, което е включено и в Списъците на иновативните училища в Република България за учебната 2025/2026 година.

През 2025 г. са осъществени над 54 обхода по адреси на ученици с цел записване, превенция на отпадането от образователната система и за реинтегриране в образователната система.

Отчетена е тенденция за повишаване на броя на децата и учениците, обхванати в общинската система на предучилищно и училищно образование. През изминалата година не са закрити общински образователни институции.

В Община „Тунджа“ са реализирани следните проекти и програми, в които са включени деца и ученици от малцинствените групи:

- проект „**Силен старт**“, - включени 20 деца
- проект „**Успех за теб**“ - включени са над 395 ученика
- програма „**Сигурност**“ 2025 г. е проведена в Обединено училище „Васил Левски“ с. Тенево
- проект „**Различен цвят в детски свят**“
- проект „**В свят различен, можеш да си автентичен**“ - интеркултурно образование на учениците в малките населени места в община „Тунджа“ чрез култура, наука и спорт.
- програма „**Образователни маршрути**“ Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево участва по Модул 1 „Образователни маршрути за училищата в страната“.

- програма „**Заедно в изкуствата и спорта**“ през 2025 г. се реализираха в Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бояджик; Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево; Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица и в Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево. - Сформирани са две групи с общо 18 ученици в областта на изкуствата, и 5 спортни отбора с общо 65 ученици от различни етноси.

През **2024/2025** г. са формирани общо 35 групи за целодневна организация обучение, като в тях са обхванати общо 746 ученици (89 % от учениците), а през **2025/2026** г. са формирани общо 35 групи, като в тях са обхванати общо 720 ученици (82 % от учениците).

В десетте общински училища са осигурени условия и се осъществява целодневна организация на учебните занимания, която включва: образователна подготовка, самоподготовка, отдых, занимания по интереси, здравословно безплатно обедно хранене.

Осъществена е индивидуална и групова подкрепа на ученици със СОП, с хронични заболявания и в риск. В дейността през учебната 2024/2025 г. в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Дражево са включени общо 18 ученици, а през учебната 2025/2026 г. — 20 ученици. В Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза през учебната 2024/2025 г. са подкрепени 5 ученици, а през учебната 2025/2026 г. — 24 ученици.

Ключова за образователна интеграция на деца и ученици от етническите общности в уязвимо положение е образователната медиация в общинските образователни институции. Работата на образователните медиатори на терен и в мрежа със здравните медиатори допринася за положителното взаимодействие със семействата с цел осигуряване на ефективен процес на обхват, включване и реинтеграция в образователната система, както за превенция на ранното отпадане от образователната система.

Провеждат се интегрирани дейности за образователна интеграция – занимания по интереси, образователни екскурзии, междуинституционални общински прояви, събития, празници и др., като дейностите , в които участват деца и ученици от общинските образователни институции се осигуряват и с ресурси на европейското финансиране, на общинския и на държавния бюджет:.

В общинските детски градини са назначени 2 - ма педагогически съветници, а в общинските училища – 3 психолози. Осигурените специалисти не са достатъчни за осъществяване на ефективна психологическа и социална подкрепа. В общинските детски градини не са назначени психолози, социални работници, а длъжността на образователните медиатори продължава да се осигурява частично по проекти на почасова заетост. През 2025 г. броят на образователните медиатори в общинските образователни институции се увеличава с 15 медиатора, но и те не са достатъчни, за да осъществят ефективна работа на терен и в населените места, от които средишните училища приемат ученици. Социални работници в общинската образователна инфраструктура са налични в пет от десетте общински училища.

През учебната 2025/2026 г. самостоятелна форма на обучение е организирана за общо 206 лица, навършили 16 години в четири общински училища в община „Тунджа“.

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Община Ямбол

На територията на община Ямбол функционират 3 лечебни заведения. Многопрофилните болници са 2 - МБАЛ „Св. Пантелеймон” АД и МБАЛ „Св. Йоан Рилски“ - гр. Ямбол. Съществува и една специализирана болница – СБАЛ по кардиология - Ямбол. Лечебните заведения за извънболнична помощ са 34 в община Ямбол. Съществува и един диагностично-консултативен център.

Здравно-консултативен център за майчино и детско здраве /ЗКЦ/ към МБАЛ „Св. Пантелеймон” АД - осъществява здравно-информационни, здравно-образователни, здравно-консултативни, медико-социални дейности, психологическа консултация, координиращи и насочващи услуги за млади хора, двойки, семейства, бременни, родилки и деца до 18 г. Осъществява диагностично-лечебни дейности при бременни и деца с патология, с цел подобряване на интегрираното, съвременно обслужване на тези групи. Целевите групи се обхващат с различни пакети от здравни дейности в зависимост от техните конкретни потребности и медико-социални рискове за здравето и развитието на децата. Приоритет в работата на Центъра са групите в повишен риск, в частност представители на ромската общност.

През 2025 г. здравните медиатори към Община Ямбол работят по **проект „Повишаване на капацитета и мобилизиране на местни общности за застъпничество и насърчаване развитието на политики за ранно детско развитие на местно ниво“**, реализиран съвместно с Националната мрежа на здравните медиатори за периода 2025–2027 г. Проектът се изпълнява с финансовата подкрепа на **Тръста за социална алтернатива**.

В края на 2025 г. кампанията „Подари приказка“ осигури подкрепа за най-малките деца и техните семейства. Книжки бяха разпространени в квартали и общности в гр. Ямбол като част от усилията за насърчаване на ранното детско развитие.

Община Елхово

Здравното обслужване на населението в Община Елхово се осъществява в МБАЛ „Св.Иван Рилски” ЕООД – Елхово. В детските заведения и училищата в града са оборудвани здравни кабинети, в които медицинските специалисти извършват превенция на здравето, оказване на първа лекарска медицинска помощ, съдействие на личните лекари за провеждане на имунизации и задължителни профилактични прегледи, извършват протиепидемичен контрол.

Поради липса на регистрация на здравните показатели по етнически групи, оценката на здравето на гражданите по общности е трудна. Наблюденията и практиката сочат, че най-често срещаните заболявания, диагностицирани при възрастните и децата са пневмония, пиелонефрит и стомашно-чревни заболявания.

Местното население, а в това число и ромското население, има сравнително добра здравна култура. Преобладаваща част от бременните жени от ромски произход ходят редовно на женска консултация, водят децата си на детска консултация и ги имунизират

редовно. От наблюдения се отчита, че има подобрене в здравната култура при гражданите от ромски произход.

През 2025 г. на територията на община Елхово продължиха дейността си следните социални услуги:

- **Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания „Къща като въкъщи“** с капацитет от 8 деца на възраст от 3 до 18 години. През 2025 г. три деца са настанени в друга социална услуга, едно дете е напуснало услугата и е започнало самостоятелен начин на живот. В края на 2025г. са заети 7 места.

- **Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания** с капацитет 14 деца и младежи. . Към настоящият момент 12 места са заети.

- **Център за социална рехабилитация и интеграция „Света Марина“**. През 2025 г. през центъра са преминали общо 62 деца, като 19 от тях са отписани, поради постигане на заложените цели от специалистите в индивидуалните им планове за подкрепа и подадени заявления от родители/настойници за прекратяване на услугата, поради осигуряване на същата в училище.

- **Защитено жилище за лица с умствена изостаналост** с 6 места, всички заети в момента.

- **„Асистентска подкрепа“** в община Елхово бяха назначени 17 социални асистента, като 8 от тях предоставят услугата на територията на града, а останалите 9 по селата от общината.

На основание Закона за личната помощ по Механизма лична помощ, са назначени общо 179 лични асистенти за 179 потребителя, по-голяма част от ромски произход.

Част от ползвателите на социални услуги, както и домашните помощници предоставящи услугите, са от ромски произход.

Община Стралджа

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем, поради недобрата здравна култура. Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, които ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с годините води до влошаване на здравословното им състояние. Нехигиеничните битови условия на част от ромите, обедняването и висока безработица, както и начинът им на живот е предпоставка за възникване на заболявания.

Повишаването на здравната култура и информираността на българските граждани от ромски произход е важна стъпка за осъзнаване на необходимостта от ползване на здравни грижи и услуги. Основен приоритет на община Стралджа и медицинските специалисти остава повишаването на цялостната здравна култура на гражданите, в това число и гражданите от ромски произход.

В администрацията на община Стралджа работят трима здравни медиатори, за оказване на съдействие при реализиране на профилактични дейности и разяснителни кампании в ромските общности и съдействие за достъп до здравни услуги. Те предприемат мерки за провеждане на беседи, информационни кампании за хранене и отглеждане на деца, за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за

семеино планиране и кампании за ползите от имунизациите и мотивирането им за редовното прилагане.

Община Болярово

Здравното обслужване в община Болярово се осъществява от трима общопрактикуващи лекари, Център за спешна медицинска помощ и двама стоматолози. Ромите в общината получават равен достъп до здравни услуги. На територията на общината не е регистрирана детска смъртност. За предпазване от нежелана и ранна бременност се провеждат беседи в училищата, които обхващат, както учениците, така и родителите.

В училищата, водени от класните ръководители и здравно лице се провеждат часове по здравеопазване на подрастващите с определена тематика: профилактика на полово предаваните болести, здравословно хранене и здравословен начин на живот, хигиена, начини за предпазване от нежелана бременност. Всички деца обхванати от задължителна ваксина са имунизирани по Националния календар. Провеждат се профилактични прегледи и се следи здравното им състояние. Ежегодно текат и кампании на БЧК, които са свързани със здравето, хигиенните навици, алкохола, тютюнопушенето и борбата с наркотичната зависимост. В кампаниите се включват, както деца, така и родители.

Проблем има при по - възрастните роми. Ниската култура и нежеланието им да се информират, води до отказ за посещение при медицинско лице. Повечето нямат избрани лични лекари, поради което не се подлагат на профилактични прегледи и не полагат достатъчно грижи за здравето си. Заболяванията при ромите основно са в резултат от лошите жилищно – битови условия на живот, неспазване на хигиенни навици, бедност, липса на средства и безотговорно отношение за здравето си. В община Болярово има назначен здравен медиатор, който ежедневно работи на терен, среща се със семейства от ромски произход, разговаря с тях, разговаря с децата от училище за семеино планиране, сексуално здраве и ранни бракове.

Един от основните проблеми при ромите е бременността, която не може да се обхване изцяло от личните лекари. В тази насока е необходимо повишаване на здравните знания и информираност на ромското население, развиване на медиаторството и на различни форми на работа в общността.

През 2024 г. на територията на община Болярово са родени 34 деца.

Община „Тунджа“

На територията на община „Тунджа“, която е сред най-големите по площ административни единици в страната, няма разкрити МБАЛ. Функционират два филиала на Центъра за спешна медицинска помощ - Ямбол, в селата Тенево и Скалица. Шест са Амбулаториите за индивидуална практика за първична медицинска помощ, три са амбулаториите за първична помощ по дентална медицина на територията на общината. В училищата и детските градини на територията на общината са оборудвани 18 здравни кабинети.

Посредници в достъпа до здравни услуги на хора от ромската общност и други уязвими групи, както и в комуникацията им с различни институции, са здравните медиатори. За община „Тунджа“ са утвърдени 8 бройки за длъжността „здравен медиатор“. Част от дейностите им за повишаване на здравната култура и подобряване на здравния статус на уязвими групи /в т.ч. роми/ обхващат: съдействие на общопрактикуващите лекари при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании, профилактични прегледи, консултиране при подготовката на документи за представяне пред ТЕЛК и др. Самостоятелно или съвместно с различни институции и/или НПО здравните медиатори разпространяват здравно-информационни материали, организират беседи свързани със семейното планиране, за ползата от ваксинапрофилактиката и други. Освен дейности, свързани със здравеопазването, те извършват и дейности по решаване на комплексни казуси, обвързани със социален, трудов или друг аспект.

Обобщената информация от годишните отчети на здравните медиатори показва, че за 2025 г. те са имали 213 нови индивидуални казуса и 185 нови индивидуални клиенти. Оказали са съдействие на ОПЛ при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании на 545 деца и 79 възрастни, съдействие при провеждане на профилактични прегледи на 120 деца и 18 възрастни и 5 съдействия на лекари по дентална медицина.

При подпомагане достъпа до медицинска помощ, освен патронаж в общността /966/, съпровождане до здравни институции /287/, попълване на документи /189/, следване на процедури /57/, са извършени и 2580 консултации.

Здравните медиатори са насърчили и подпомогнали възстановяването на здравно-осигурителните права на 32 лица.

Брой разпространени здравно-информационни материали – 2861.

През 2025 г. стартира Проект „Иновативни здравно-социални услуги в община Тунджа“ по Програма „Развитие на Човешките ресурси“ 2021-2027, с цел да се надгради и подобри предоставянето на интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда за нуждаещи се самотноживеещи лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване. Прилага се иновативен модел за дистанционен мониторинг на здравословния и психо-социален статус на хора с хронични заболявания и трайни увреждания на базата на съвременните информационни и комуникационни технологии — телекеър. Осигурени са 5 броя „умни гривни“.

В изпълнение на разпоредбите на Закона за личната помощ, в рамките на прилагането на Механизма за лична помощ, за изминалата 2025 г. са обхванати 182 потребители от 40 населени места. Общият брой лични асистенти е 258, като на 10 потребителя са назначени 2-ма асистента.

В партньорство с Агенция за социално подпомагане, се реализира проект „Приеми ме - 2015“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“, чрез който се предоставя услугата „Приемна грижа“ на територията на община „Тунджа“. За 2025 г. са осигурени средства, чрез които се предоставя професионална приемна грижа от 2 семейства, в които са настанени за отглеждане 2 деца.

3. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

Община Ямбол

Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях се осъществява чрез:

- Повишаване на конкурентостта на ромите на пазара на труда, включително в съвременните области на трудова заетост;
- Повишаване на пригодността за заетост и квалификационното ниво на лицата от малцинствата, сътрудничество между Дирекция „Бюро по труда“ и общината за взаимно осигуряване на информация за действащи субсидирани програми;
- Реализиране на участия в тези програми и проекти на безработните;
- Включване на безработни младежи в Национални програми за ограмотяване и квалификация;
- Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях, намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване;
- Повишаване квалификацията на ромите, чрез включване на лица в програми за заетост.

Осигуряване на заетост, чрез Национални програми и осигуряване на лесен достъп до информиране и реализиране на по-голяма част от целевата група на трудовия пазар, се реализира по следните програми:

- Повишаване на квалификацията на ромите чрез участие в програми за заетост. През 2025 година по **Национална програма за обучение и заетост на продължително безработни лица – Компонент 2**, са ангажирани 15 лица.

Успешно се осъществява работата на трудовият медиатор при регистрирането на неактивни лица от ромски произход в Бюрото по труда.

Превантивният ефект срещу социално изключване и маргинализация заемат особено място в политиката на заетостта. Икономически неактивни лица, включително роми, са потенциална работна сила на пазара на труда. Тяхното интегриране и активно включване в заетост ще продължи с прилагането на подходящи целенасочени действия.

Община Елхово

Икономически неактивни лица, включително роми са потенциална работна сила на пазара на труда. Тяхното интегриране и активно включване в заетост ще продължи с прилагането на подходящи целенасочени действия.

По данни на Д „Бюро по труда“ – Елхово за периода 01.01.2025 г. до 31.12.2025 г. са направени нови регистрации на 214 безработни лица от община Елхово, самоопределили се като роми.

Включени са 63 безработни роми в дейности за повишаване на пригодността за заетост и квалификация, както следва:

- Мотивиране за активно поведение на пазара на труда – 58 лица;
- В обученията за придобиване на ключова компетентност – 31 лица, от които 5 безработни лица от общината, самоопределили се като роми.

Общо 30 роми с регистрация в Д„БТ“ са започнали работа през 2025 г., с което се отбелязва намаление. През 2024 г. реализираната заетост сред ромите регистрирани в Д „БТ“ е била 69 лица. Таблицата представя сравнителна информация за 2024 и 2025 година.

	2024 г.	2025 г.
Нови регистрации на безработни лица, самоопределили се като роми	122	214
Постъпили на работа на Първичния пазар с посредничество на ДБТ	59	42
Постъпили на работа на Първичния пазар без посредничество на ДБТ	9	8
Общо постъпили на работа на Първичния пазар	50	91
Включени в мярка за заетост на ЗНЗ	1	0
Включени в програма за заетост на ЗНЗ	9	23
Включени в програми и проекти за заетост, финансирани със средства от европейски и други международни фондове	9	7
Общо започнали работа по мерки и програми	19	30

Община Стралджа

През 2025 г. по Проект BG05SFPR002-3.001-0001 „Младежка заетост+“ финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд са наети да работят в община Стралджа 29 безработни лица за срок от 9 месеца. Чрез полагането на комплекс от мерки за подпомагане на бързи и качествени преходи от неактивност и безработица към заетост или образование със заетост се цели успешната интеграция на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, както на пазара на труда, така и в социално – икономическия живот на страната.

Превантивният ефект срещу социалното изключване и маргинализацията заемат особено важно място в политиката по заетост.

От числото на безработните най-засегнати са:

- Незавършилите начално образование или неграмотни;
- Със завършено начално или основно образование.

Община Болярово

Тенденцията в общината е увеличаване дела на възрастните хора. Равнището на безработица в община Болярово е 16,51 %. Към 31.12.2025 г. са регистрирани общо 169 безработни лица, 6 от тях са с висше образование, 50 – със средно, 37 – с основно и 76 с

начално и по-ниско образование. 74 от общия брой регистрирани безработни лица са продължително безработни, а 42 са се самоопределили като роми. 32 от регистрираните безработни са младежи до 29 години вкл. Постъпилите на работа безработни лица в Община Болярово през 2025 г. са 80, като с посредничеството на ДБТ Елхово, филиал Болярово в заетост са включени общо 52 безработни лица - 1 лице е започнало работа по мерки от ЗНЗ, 3 – по национални програми за заетост и 12 по схеми на П „РЧР“, а 36 са били устроени на първичен пазар на свободни работни места. Безработните лица, които сами са търсили работа и успешно са се реализирали на трудовия пазар са 28.

Трудности: Трудовата интеграция на ромите е свързана с ниското им образование или липса на образование, неактивност и липса на мотивация при търсене на работа.

Община „Тунджа“

През 2025 г. община „Тунджа“ продължи реализирането на дейности и мерки за ограничаване на безработицата, чрез реализирането на различни програми. Целевите групи, към които са насочени тези програми са:

- безработни младежи до 29 г., с висше образование;
- безработни младежи до 29 г., с подгрупа до 25 г. младежи, които нито се обучават, нито са заети;
- безработни лица над 50-годишна възраст;
- хора с увреждания;
- продължително безработни лица;
- лица извън работната сила, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица.

През 2025 година община „Тунджа“ кандидатства със заявки пред Агенция по заетостта, чрез Дирекция „Бюро по труда“ и осигурява временна заетост и доходи на лица по следните програми и проекти:

- по „Национална програма за обучение и заетост на продължително безработни лица“ - 10 лица;

- по ОП „РЧР“ Проект „Започвам работа - Компонент 3-Заетост“ - 2 лица.

- по НП, „Активиране на неактивни лица“ - 1 лице.

Изготвена е общинска програма с договор между Община „Тунджа“, Дирекция „Социално подпомагане“ – Ямбол и Инспекция по труда – Ямбол, чрез която средномесечно по 30 лица са ангажирани за извършване на обществено полезни дейности в общината до 40 часа месечно.

През 2025 г. Община „Тунджа“ кандидатства и е одобрена като бенефициент по Проект BG05SFPR002-3.001-0001 „МЛАДЕЖКА ЗАЕТОСТ +“ финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 - 2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд+”.

В процедурата са проверени над 80 младежи на възраст от 18 до 29 години, като с четири трудови договори са сключени с 12 лица през 2025 година, а през 2024 година с осем други договора, 30 лица са продължили да работят. Работните места са разпределени в селата Ботево, Маломир, Тенево, Крумово, Генерал Инзово и общинската администрация.

На работниците са назначени 9 ментори, които ги обучават за съответната длъжност и следят за изпълнение на задълженията им. Лицата са назначени на 12 договора с

продължителност 9 месеца на осемчасов работен ден на длъжност „Работник поддръжка“, „Технически сътрудник“ и „Старши специалист“. Общото финансиране на тринадесетте договора по проекта е в размер на 135 576 лв.

Към 30 ноември 2025 г. в МТСП - Социална Дирекция "Бюро по труда" – Ямбол са регистрирани 118 лица, като идентифицирани, информирани и консултирани са над 80 лица.

4. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Община Ямбол

Община Ямбол и през 2024 г. работи в посока настаняване на нуждаещите се ромски семейства в общински жилища. Кандидатите трябва да отговарят на определени условия, съгласно Наредбата за реда, за управление и разпореждане с общински жилища, както и при спазване на реда по Списъка за картотекираните граждани на община Ямбол.

Община Елхово

В община Елхово жилищата на по-голяма част от населението от ромската общност са сравнителна благоустроени, къщите се намират между останалите етноси, като по този начин общуването е добро. Почти всички ромски жилища притежават стандартните елементи – електричество, вода и канализация. Голяма част от ромите живеят и работят извън границите на страната и влагат голяма част от спечелените средства в подобрения на собствения си сграден фонд.

Чрез системата за социално подпомагане се подпомага ромската общност и се осигуряват нормални условия за живеене на ромските семейства.

Като цяло гражданите от ромски произход в общината са интегрирани, жилищните им сгради са разположени в различни части в града и селата наред с българското население.

Община Стралджа

В град Стралджа е концентрирано компактно ромско население, което се издържа от работа в селското стопанство и от социални помощи. Поради това при тази етническа група обикновено минимум 3-4 домакинства обитават едно жилище. Жилищата им са предимно едноетажни. Като се има предвид високата раждаемост при тази група, обикновено сграда със застроена площ до 50 м² се обитава от над 10 души.

Съществуват две обособени махали, с жилища, изградени извън регулационните граници. В тези махали не е възможно да се изгради каквато и да е инфраструктура. Ромските жилища построени или закупени законно в регулационните граници на селищата са с изградена инфраструктура, която се поддържа и функционира добре.

Състоянието на част от ромски жилища е крайно неприемливо от архитектурна и хигиенна гледна точка. В тях липсват санитарни възли и елементарни условия за живот.

Община Болярово

В община Болярово няма обособени ромски квартали, както в града, така и в останалите населени места.

На територията на общината няма дискриминация на населението в областта на жилищната политика. Жилищният фонд, с който разполага общината е добър. В жилищата са настанени ромски семейства. Ползват жилищна площ на член от семейството съгласно нормативната уредба.

Трудности: Лоши материално-битови условия и санитарно-хигиенни условия при определени групи роми в малките населени места в общината.

Община „Тунджа“

В общината са налични 8 броя общински жилища в селата Тенево и Скалица.

В населените места Ботево, Бояджик, Веселиново, Дражево, Завой, Кукорево, Крумово, Могила, Робово и Хаджидимитрово има обособени квартали с по-компактна ромска общност. Кварталите и жилищните сгради в тях са снабдени с електричество и вода. Няма принудително съборени жилища.

От населените места в общината изцяло изградена канализация има в с. Тенево, в селата Веселиново, Кукорево, Роза и Чарган е изградена частично, като за изграждането ѝ не се изисква и не се събира информация за етническата принадлежност на лицата, попадащи в обхвата на интервенциите.

През 2025 г. продължи работата на общината за подобряване на пътната и улична мрежа и условията на живот.

За село Завой е изработен, одобрен и влязъл в сила подробен устройствен план - план за регулация и застрояване за поземлен плот с идентификатор 30096.500.1 юи 031058 по КВТ по КККР на с. Завой, с площ 10,750 дка. Променено е предназначението на земеделска земя за жилищно строителство. Обособени са 24 бр. урегулирани поземлени имоти, от които 21 са общинска собственост. Общо са закупени 14 имота от тях, като през 2025 г. са подадени заявления за закупуване с три реализирани продажби.

5. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Община Ямбол

В община Ямбол е актуализиран етичния кодекс на работещите с деца в училищата. Наличен е дневник за регистриране на случаите на насилие и тормоз. През месец февруари се отбелязва деня за борба с училищния тормоз - Денят на розовата фланелка. С цел безопасност са осигурени видеонаблюдение, пропускателен режим и контрол на достъпа в сградите. В училищата се осъществява денонощна охрана от охранителна фирма.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН) при община Ямбол реализира своята социално-

превантивна и корекционна дейност съвместно с инспекторите от Детска педагогическа стая при РУ – гр. Ямбол, отдел „Закрила на детето” при ДСП – гр. Ямбол. Комплекса за социални услуги за деца и възрастни, органите на образованието, Общинският съвет по наркотични вещества, както и с други институции и организации на територията на общината. Проведени са срещи и беседи в училищата и институции за деца за запознаване със Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Изнесени са беседи по въпросите за тютюнопушенето и употребата на алкохол, агресията сред подрастващите, упойващи вещества и енергийни напитки от деца. Дискутирани са и теми за ранните женитби, нуждата от образование, насилието, общуването в интернет, трафикът на хора, теми от ежедневието на подрастващите.

Мероприятията, които са проведени в училища с концентрация на деца от ромската общност са следните:

Кампанията на МКБППМН проведена през 2025 година "Свят без насилие и тормоз. От нас зависи!" е посветена на Световния ден за борба с кибертормоза и Денят на розовата фланелката, които се отбелязват през месец февруари. По време на кампанията са проведени срещи с ученици от различни възрасти, като акцент на срещите е, проблемът с насилието и тормоза сред подрастващите, темите - за причините и последствията от подобно поведение.

Децата от доброволчески клуб "Приятел на МКБППМН" взеха активно участие при разпространяването на информационни материали.

Членове на Комисията, доброволци от клуба "Приятел на МКБППМН" и деца с наложени възпитателни мерки, участват в занимания в арт-ателие.

По време на ваканционните дни се организират спортни игри и забавления за деца от рискови групи като превенция на поведенческите отклонения сред подрастващите.

Чрез активното сътрудничеството между представители на РУ Ямбол при ОД на МВР-Ямбол и МКБППМН-Ямбол с цел провеждане на превантивна дейност - разяснителни кампании сред подрастващото ромско население и беседи в училищата, намиращи се на територията, обслужвана от участък „Райна Княгиня“ при РУ Ямбол /включително и в ж.к. ”Г. Бенковски”/ за недопускане на извършване на престъпления и противообществени прояви от малолетни и непълнолетни лица, разясняване на последствията от действия, нарушаващи закона. Посредством осъществяването на взаимодействия между ОДМВР-Ямбол, Община-Ямбол и Дирекция „Социално подпомагане” гр. Ямбол, и периодични срещи между представители на трите институции, се работи в посока, постигане на ефективното прилагане на политиките за интеграция на ромите в област Ямбол.

Община Елхово

Главните фактори пораждащи престъпността в ромската общност са свързани с проблеми като бедност, лоши битови условия, безработица и др. Основната характеристика на престъпността е участие на определени ромски групи в дребни престъпления.

С децата с проблемно поведение приоритетно работят МКБППМН и Детска педагогическа стая (ДПС) към РУ - Елхово.

МКБППМН реализира дейности за контрол и подпомагане на родители, настойници и попечители, срещащи затруднения при възпитанието на децата си. Проведени са общо 166 на участниците.

От началото на 2025 г. Секретарят на МКБППМН, инспектор ДПС към РУ на МВР-Елхово и социален работник от О ЗД при Д СП Елхово са извършени общо 12 съвместни проверки, които не са констатирани наличието на безнадзорни малолетни и непълнолетни.

На територията на общината няма прояви на етническо противопоставяне.

Община Стралджа

Продължава крайната бедност, безработицата, ниското ниво на образование, неадекватните жилищни условия, лошото здравеопазване и благосъстояние сред част от ромското население, които поставят в неравноправно положение представителите на тези общности.

Съвместната работа с РУ – Стралджа и Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето” е показала своите положителни резултати - обмяна на информация, инициране на съвместни дейности по превенция на асоциалното поведение, трафик на хора, насилие, агресия. Постигнати са положителни резултати по отношение на мотивацията, организацията, синхрона и повишаването на компетентността и професионалните умения на специалистите работещи в тази област.

Създадените добри партньорски взаимоотношения с всички институции, работещи по проблемите на децата, допринасят за постигането на траен ефект от работата с малолетни и непълнолетни извършители на противообществени прояви и престъпления, както и за предотвратяване на отклоняващо се поведение.

Община Болярово

Няма регистрирани междуетнически конфликти на територията на общината. Община Болярово има ключова роля при прилагането на местни политики, насочени към равенство и недискриминация.

В РУ на МВР – Елхово, участък Болярово се предприемат мерки при работа с населението, съобразени със законодателството на държавата – защита на обществения ред и недопускане на прояви на нетолерантност по отношение на малцинствата. Успоредно с органите на полицията, в община Болярово работи и Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Община “Тунджа”

През 2025 г. дейността на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при Община „Тунджа“ отново бе насочена към намаляване на престъпленията и противообществените прояви, чрез провеждането на срещи с родители, кампании, инициативи и други. В Комисията участват 2 обществени възпитатели, упражняващи надзор над 4 непълнолетни лица.

Съвместната работа на МКБППМН с институции като учебни заведения на територията на общината, отдел „Закрила на детето“ към ДСП Ямбол, с инспектор от Детска педагогическа стая при РУ „Тунджа“, цели да се сведат до минимум противообществените прояви, да се преодолеят негативните нагласи у децата и най-вече ранна диагностика на асоциално поведение сред подрастващите.

През 2025 г. в описаната книга на МКБППМН са заведени 27 преписки, по преписките са образувани 17 възпитателни дела, 1 не е образувано съгласно чл. 16, ал. 3 от ЗБППМН, 3 са върнати в РП, защото малолетните и непълнолетните лица не са с настоящ адрес на територията на община „Тунджа“ и 6 възпитателни дела са насрочени през месеците януари и февруари 2026 година.

Най-често извършваните противообществени прояви са кражба на вещи и унищожаване на чуждо имущество.

6. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ

Община Ямбол

Осъществени дейности с цел приобщаване на представители на ромския етнос, като участници или публика в културни събития, организирани от НЧ „Зора-1945” – Ямбол са:

- „Моето първо посещение в библиотеката” – учениците от ОБУ „Д-р П. Берон” гостуват на читалищната библиотека и се запознават с дейността.

- В Националния фолклорен ученически фестивал „Родило се, преродило”, в конкурсите за рисунка и украса, за песен, танц и инструментално изпълнение се включват деца и ученици от ДГ „Пролет”, ОУ „Йордан Йовков” и ОБУ „Д-р Петър Берон”.

- В Ученическият фестивал „Песните на Европа”

- Във фестивала „Младият Ямбол твори”

- Провеждане на литературни четения и арт ателиета за децата от Детската градина и учениците до 5 клас.

- Във Фестивал „Ямболски коледарски буенек” като изпълнители се включиха около 200 коледари;

Проект с участието на Община Ямбол съвместно с БЧК, за периода 2025 г., с цел повишаване здравния статус и качеството на живот на деца/ученици - Проект „Топъл обяд”.

Мярка/процедура	Вид на участие – бенефициент, партньор,	Бюджет на проекта – информация по общи (насочени към всички) и цели	Индикатор	Постигнат резултат
Наименование на проект			<i>Пример: Брой.....</i>	

	асоцииран партньор	(насочени към целевата група) мерки	включени в	
Проект „Топъл обяд“ за предоставяне на топъл обяд за ученици от гр. Ямбол.	Община Ямбол съвместно с БЧК - Ямбол	Средствата предвидени от бюджета на Община Ямбол за реализиране на проекта са 17 000 лева.	75 деца/ученици участват по проект „Топъл обяд“	Повишаване здравния статус и качеството на живот на децата, чрез обезпечаване на рационално и балансирано хранене през учебната година. За децата отговарящи на определени условия - /социално слаби семейства или семейства с един родител, в училищна възраст/ могат да участват по проект „Топъл обяд“ .

Община Елхово

В културният календар на общината са включени множество разнообразни спортни и културни мероприятия, в които вземат участие и ромите. Всяка година се отделят средства и се оказва съдействие за организирането и провеждането на мероприятия, свързани с Международния ден на ромите.

Провеждат се ежегодно празници на населените места в общината.

Ромите почитат и отбелязват множество календарни празници. Те отдават голямо значение на традициите, които се предават от предходните поколения.

Голяма част от ромските календарни празници са повод за изява, стремеж да се покаже, че общността има своя култура. Най-големите календарни празници за ромите са Гергьовден, Великден и Васильовден (Банго Васил, известен като „Ромската Нова Година“).

Интеграцията на младите хора от малцинствените общности в община Елхово се осъществява чрез изкуството и възпитаване на толерантност към различността.

Община Стралджа

В община Стралджа функционират 20 читалища. Един от основните приоритети е подпомагане на читалищата в общината за съхраняването на българското народно творчество, стимулиране интереса и любовта към националните и местни фолклорни традиции и обичаи на различните общности. Основна грижа на читалищата, особено в по-малките населени места, е и библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани.

Политиките за приобщаване на ромите представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ. За

тяхното постигане ще допринесат взаимно подсилващи се цели – равенство, приобщаване и участие.

Постигането на справедливост и приобщаване изисква повишено използване и по – добро насочване на ресурсите, както и участието и партньорството на ромските общности, всички правителствени нива, сектори и заинтересовани страни.

Община Болярово

Съвместно читалищата, учебните заведения и общината организират събития и празници, които обединяват български и ромски традиции.

Община Болярово издава вестник „Крайгранична искра“. Той отразява живота на местното население и дава информация за всичко актуално. В него се дава възможност за свободно изразяване на мнението.

Община „Тунджа“

На територията на община „Тунджа“ развиват дейност 40 читалища, които с функциониращите към тях библиотеки, информационни центрове, самодейни колективи/ танцови, певчески, кукерски групи/ играят важна роля в живота на местните общности. На територията на община „Тунджа“ са открити 41 клубове на пенсионера.

Част от народните читалища и през 2025 година кандидатстваха с проекти за обновяване на библиотечния фонд.

На общинско ниво читалищата имат допълваща се роля в осигуряването на среда, която насърчава образованието, културното обогатяване и социалното включване на деца и ученици. Чрез богатата си библиотечна база и разнообразните си програми те осигуряват достъп до знания и култура, които развиват умения, критично мислене и творчески заложби.

През 2025 година община „Тунджа“ сключи договор за финансиране по Процедура BG-RRP-11.022 – „Ново поколение местни политики за култура за малки общини“, финансирана от Национален фонд „Култура“ по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

С провеждането на Благотворителния бал на община „Тунджа“ се набират средства, с които се подкрепя развитието на деца, ученици и младежи от общината от всички етноси.

В края на месец август 2025 г. приключи проект „Живата традиция“ по програма „Нематериално културно наследство - за професионални ансамбли“ на фолклорен ансамбъл „Тунджа“. Проектът акцентира върху работата с местни читалища, училища и детски градини в община „Тунджа“, като се насърчава участието на млади хора в творчески школи и образователни програми.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

• ДОБРИ ПРАКТИКИ

• Интеграцията на младите хора от малцинствените общности се осъществява чрез изкуството и възпитаване на толерантност към различността. Много и разнообразни мероприятия и инициативи дават шанс за развитие и изява на деца от всякаква възрастова група и социална принадлежност, като например Международния ден на толерантността, Международния ден за борба с тормоза в училище „Ден на розовата фланелка“, Международен ден на борбата със ХИВ/СПИН и др.

• Предоставяне на административни услуги за граждани и фирми в изнесени центъра, разположени в кметствата на населените места, като по този начин жителите са улеснени при заявяването на различни услуги, без да се налага да посещават административния център на общината.

• През 2025 г. културният живот в община „Тунджа“ се развива едновременно в две посоки. Първата е запазване и популяризиране на традициите и нематериалното наследство. Втората е въвеждане на нови форми и форуми, които привличат млади хора и посетители от страната. Общинският културен календар става все по-богат, а читалищата, фолклорните състави и местните общности са неговият жив двигател.

Изложението „Произведено в Тунджа“, събира десетки местни производители, занаятчии и творци. Подобни събития, както и инициативи като конкурса „Коледно възшебство в Тунджа“ и поредицата „На гости на Тунджа“, едновременно промотират местната идентичност и създават условия за развитие на културен и фестивален туризъм.

Европейската нощ на музеите и галериите в Ямбол отново показва, че културата в града е жива, достъпна и вдъхновяваща.

• ТРУДНОСТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕРКИТЕ

При изпълнението на местните планове за интеграция се очертават следните проблеми:

1. На територията на Община „Тунджа“, която е сред най-големите по площ административни единици в страната, състояща се от 44 села без общински център, няма разкрита МБАЛ.

2. Административно-териториалните структури на общините Стралджа, Елхово и Болярово включва голям брой населени места от селски тип и един общински център.

3. Практически няма изградени структури и механизми, с които да се осигури реално участие на ромите в мониторинга на изпълнението на планираните дейности и постигнатите резултати от тях.

4. Нарастваща престъпност в ромската общност, свързана с проблеми като бедност, лоши битови условия, безработица и др.

5. Не са предвидени дейности, с които ромите да участват във вземането на решенията по въпроси, които се отнасят до тяхната общност.

6. Политиките на общините за интеграция и приобщаване не са самоцелни, а част от една последователна концепция за хората, като се отчитат спецификите на средата на

живот в малките населени места. В голямата си част тези политики се реализират с ресурсите на външно финансиране, което е ограничено и недостатъчно.

7. Висок процент на роми, неотговарящи на условията за включване в социалните програми.

8. Недостатъчна информация за съществуващите програми за квалификации и преквалификации, както и липса на желание и възможност от страни на малцинствата.

9. Невъзможност за кредитиране.

• ПРЕДЛОЖЕНИЯ

1. Предоставяне на възможност за активно участие на ромските общности в разработването и прилагането на политиките и програмите за социално включване, с цел да се гарантира тяхната ефективност. Да се работи за подобряването на социалния капацитет на местно ниво, което би довело до по-добри взаимоотношения както вътре в ромската общност, така и на ромите с другите членове на местното общество.

2. За успешна интеграция на ромската малцинствена група, е необходимо да се анализира актуалната ситуацията и да се заложат дейности, като основни цели в общинската стратегия и планът за действие към нея.

3. Чрез съвместни усилия и координирани действия от страна на институции и партньори да се решават проблемите в областта на образованието, заетостта, достъпа до жилище, здравеопазването, сигурността, превенция на престъпността, достъпа до социални услуги.

IV. РЕЗЮМЕ

Интеграцията на ромите и на другите български граждани в неравностойно положение, принадлежащи към други етнически групи е активен двустранен процес на социално включване, насочен към преодоляване на съществуващите за тях негативни социално-икономически характеристики и последващ просперитет в обществото.

От ключово значение е обхващането и задържането на децата и учениците от уязвимите групи и осигуряването на качествено образование в мултикултурна образователна среда.

Затова стремежът на всички институции е:

- всеобхватно, достъпно и качествено образование за всички български ученици без оглед на тяхната етническа принадлежност;

- осъществяване на трайни мерки за образователната интеграция на децата и учениците от различни етнически общности и съхранение и развитие на тяхната идентичност.

Повишаването на здравната култура и информираността на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е важна стъпка за осъзнаване на необходимостта от ползване на здравни грижи и услуги.

Достъп до здравни услуги се гарантира чрез посредничеството на здравните медиатори. Те са мостът между уязвимите лица и семейства от ромската общност и институциите, които са ангажирани с проблема за интеграцията им.

Здравните медиатори предприемат мерки за провеждане на беседи, информационни кампании за хранене и отглеждане на деца, за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за семейно планиране и кампании за ползите от имунизациите и мотивирането им за редовното прилагане.

Важно е координиране на всички социално – педагогически фактори на територията на всяка община в борбата срещу насилието, престъпността, защита правата на децата, утвърждаване на дейности, алтернативни на асоциалното и девиантно поведение, превенция на наркомания, тютюнопушене и алкохол.

Постигането на справедливост и приобщаване изисква повишено използване и по-добро насочване на ресурсите, както и участието и партньорството на ромските общности, на всички правителствени нива, сектори и заинтересовани страни.

Намаляване на бедността, социалното изключване и премахване на социално – икономическите различия между българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, е една от важните цели в Областната стратегия.

Предприетите действия и постигнатите резултати са в основните приоритетни области – образование, заетост, здравеопазване, жилищни условия. Резултатите показват както положителни тенденции и постигнат напредък, така и съществуващи предизвикателства които изискват допълнителни усилия и координация между институциите за решаването им.